

Pijler 1 - Kwalitatieve rijopleiding (Fiche 6)

Met een stevig hertimmerde rijopleiding voor categorie B gaan we beginnende bestuurders beter voorbereiden op de realiteit van het echte verkeer. We leggen de lat hoger, vragen meer kennis en kunde, en gunnen beginnende bestuurders meer tijd om levensnoodzakelijke rijervaring in wisselende verkeersomstandigheden op te doen.

De rijopleiding kadert in een traject van levenslang leren, waarbij het behalen van het rijbewijs absoluut geen eindpunt meer is in het leerproces.

– *Gewenst effect:*

We willen een daling zien in de ongevalsbetrokkenheid van beginnende bestuurders.

– *Acties:*

We hervormen de rijopleiding categorie B. We steunen daarbij op de bouwstenen zoals op 4 december 2015 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

- We maken de opleiding gefaseerd en verlengd in de tijd. Iedere fase in het leerproces wordt gepast ondersteund. Een terugkoment wordt ingevoerd. Opdoen van ervaring wordt de sleutel voor veilig rijgedrag.
- De examinering evolueert mee met de hervormde opleiding.
- We voorzien een verplicht vormingsmoment voor kandidaat en vrije begeleiders die voor de eerste keer een kandidaat begeleiden, waar de begeleider zijn kennis opfrist, vertrouwd gemaakt wordt met zijn rol en het te doorlopen leerproces en stil staat bij het engagement dat hij/zij aangaat.
- We zorgen ervoor dat professionele inbreng en begeleid rijden elkaar versterken. De vrije begeleiding blijft bestaan, maar wordt beter ingebed, omkaderd en ondersteund. Voor de rijlesgevers wordt er werk gemaakt van een kwaliteitsverbetering van de opleiding en van de verplichte bijscholingen.
- We creëren een communicatiemiddel (logboek) voor iedereen die betrokken is bij de opleiding van een kandidaat: de kandidaat zelf, de begeleiders, de professionele lesgevers en de examinatoren. Dit zal tips en tricks voor de kandidaat en voor de begeleider, zelfevaluaties voor de kandidaat en feedbackmogelijkheden voor de lesgevers en examinatoren bevatten. Daarnaast zal het inzicht in het leerproces dat doorlopen is, bieden en de mogelijkheid geven om afgelegde ritten bij te houden en

kilometers te registreren.

Naast aandacht voor risicobewustzijn en de belangrijke verkeersveiligheidsproblemen zal in het kader van de rijopleiding onderzocht worden hoe specifieke aandacht geschonken kan worden aan het gebruik van nieuwe voertuigtechnologie, ook rekening houdend met het aspect van rijgeschiktheid (zie fiche *“Medische rijgeschiktheid”*). Doet een ongeval zich toch voor, dan weet de kandidaat hoe adequaat te reageren en heeft hij/zij kennis van de eerste hulp.

Daarnaast moderniseren we de examens voor het behalen van het brevet van instructeur en directeur. De klemtoon zal liggen bij het overbrengen van de juiste attitude om kandidaat-chauffeurs tot veilige deelnemers aan het verkeer op te leiden.

– *Kritische succesfactoren:*

De bevoegdheid over de rijopleiding en het rijbewijs is sinds de zesde staatshervorming verdeeld over de federale en de gewestelijke overheden. De mate waarin constructief kan worden samengewerkt, zal invloed hebben op het succes van de hervorming.

Kwaliteit waarmee de rijopleidingssector de grote instroom aan kandidaten een inhoudelijk sterk programma kan aanbieden (opleiding instructeurs, voorziening van terreinen, opmaak curricula en dito programma enz.)

– *Ondersteunende maatregelen:*

Deze maatregel kan niet los gezien worden van andere maatregelen, zoals informeren, sensibiliseren, educatie, rijhulpsystemen & veilige voertuigen. (samenhang met Fiches *“Informeren”*, *“Sensibiliseren”*, *“Kwalitatieve educatie”*, *“Levenslang leren”*, *“Rijhulpsystemen/veilige voertuigen/ISA”*)

Daarnaast zorgen we voor systematische monitoring en evaluatie van de ingevoerde hervormingen, onder andere binnen de Werkkamer Evaluatie van het Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid.

– *Monitoring en opvolging:*

Hierbij kan gebruik gemaakt worden van volgende indicatoren:

Meetbare variabelen procesevaluatie:

- Bereik (aantal deelnemers)
- Appreciatie rijopleiding

- De belangrijke probleemgebieden vanuit verkeersveiligheid worden voldoende omvat in de aangeboden opleiding.

Meetbare variabelen effectevaluatie:

- Kennisoverdracht (via vragenlijst)
- Examenresultaten
- Attitudes en risicoperceptie (via bevraging)
- Gedragsintenties en zelfverklaard gedrag (via bevraging)
- Gedrag (via gedragsmetingen)
- De evolutie van de ongevallencijfers, specifiek voor de doelgroep beginnende automobilisten.

– *Verantwoordelijken:*

De afdeling Verkeersveiligheid van het departement MOW, in nauwe samenwerking met de Werkgroep Rijopleiding, die kadert in de Werkkamer Educatie en Sensibilisering, en GOCA.

De rijschoolsector engageert zich om kandidaten die met vrije begeleiding leren rijden te ondersteunen aan de hand van de instrumenten voorzien in de hervormde rijopleiding.

Voor wat betreft monitoring: Departement MOW, VSV, BIVV, geïntegreerde politie, FOD Economie, andere nuttige bronnen.

– *Impact/bijdrage tot de verkeersveiligheid (inschatting)*

Uit de ongevallencijfers blijkt dat jonge autobestuurders een belangrijke risicogroep in het verkeer blijven. Uit onderzoek blijkt bovendien dat het ongevalsrisico direct nadat er zelfstandig gereden mag worden na het behalen van het rijbewijs het hoogst is.

De kans op een verkeersongeval per gereden afstand is voor jonge beginnende automobilisten zeer hoog. In de Verenigde Staten (VS), Canada, Australië en Nieuw-Zeeland heeft men dit probleem aangepakt door aspirant-automobilisten eerst rijervaring te laten opdoen onder veilige omstandigheden voordat ze rijexamen mogen doen. Hoe meer rijervaring leerlingen hebben opgedaan, hoe meer ze onder onveiligere omstandigheden mogen rijden. Dit zogenoemde 'graduated driver licensing'-systeem (getrapt rijbewijssysteem) heeft in die landen tot een aanzienlijke daling van het aantal ongevallen geleid waarbij jonge beginnende automobilisten zijn betrokken. Deze daling lijkt echter niet zozeer veroorzaakt te worden doordat men door het opdoen van rijervaring in beschermende omstandigheden beter leert rijden, maar veel meer doordat men als beginnend automobilist minder snel wordt blootgesteld aan de gevaren in het verkeer. Om die reden is er in landen met een getrapt rijbewijssysteem hernieuwde belangstelling ontstaan voor formele rijeducatie. Daarbij gaat het

echter niet om het aanleren van de basisvaardigheden, maar om gevaarherkenning, risicoperceptie, risicoacceptatie en zelfinschatting (SWOV-factsheet, 2013).

wie	wat	timing
werkgroep rijopleiding en VHV	concretiseren elementen hervormde rijopleiding	eerste helft 2016
MOW	uitwerken regelgeving/wijzigen bestaande regelgeving	2016
GOCA en VHV	implementatie in examens voorbereiden	2016
VSV, VHV en leden werkgroep binnen hun netwerk	communicatie over de wijzigingen (kandidaten en rij scholen en examencentra)	tweede helft 2016
VSV, VHV en externe dienstverlener	uitwerken verplicht vormingsmoment voor begeleiders en kandidaten	tweede helft 2016
VSV en VHV en externe dienstverlener	ontwikkeling logboek	tweede helft 2016
werkgroep, VSV en VHV	uitwerken terugkommoment	2017
VHV in samenspraak met werkgroep	uitwerken opleiding/certificering lesgevers terugkommoment	2017
VHV in samenspraak met werkgroep	kwaliteitsverbetering opleiding en bijscholing lesgevers	2018